

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

25 KASIM KADINA ŐİDDETE KARŐI ULUSLARARASI MÜCADELE GÜNÜ

Kadına yönelik Őiddet, kamusal ve özel alanda gerçekleŐen, kadımların fiziksel, cinsel, ruhsal zarar görmesiyle sonuçlanan ya da sonuçlanması olası, cinsiyete dayanan her türlü eylem, tehdit, zorlama ve keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma olarak tanımlanmıŐtır. Bu konuda toplumda farkındalık yaratmak, kamuoyunu bilinçlendirmek amacıyla 1999 yılında BirleŐmiŐ Milletler (BM) Genel Kurulu kararı ile 25 Kasım, Kadına Yönelik Őiddete KarŐı Uluslararası Mücadele Günü olarak ilan edilmiŐtir.

Kadına yönelik Őiddet **nlenebilir önemli bir halk sağlığı sorunu** ve **kadımların insan haklarının ihlalidir**. Kadına yönelik Őiddet kadın ve kız çocuklarının erken ölümüne, hastalanmasına ve sakat kalmasına neden olmakla birlikte çocuğun, ailenin, toplumun, ülkenin refahını ve sağlığını doğrudan etkilemektedir. Dünyada **her üç kadından birinin** hayatı boyunca fiziksel ve/veya cinsel Őiddete maruz kaldığı bilinmektedir. Bu orana ekonomik Őiddet ve psikolojik Őiddet dahil edildiğinde etkilenen kadın sayısının çok daha fazla olduğu bilinmektedir. BM'nin 2021 yılında yayınladığı raporuna göre 45 bin kadın partneri ya da kendi ailesinden biri tarafından ldrlmŐtir. Yani her saat 5'ten fazla kadın veya kız çocuğu öldürülmektedir. 2023 yılında Avrupa ve OECD lkeleri arasında kadına yönelik partner Őiddetinin en yüksek olduğu lke Türkiye olarak bildirilmiŐtir. Türkiye'de kadına yönelik Őiddet ile ilgili en son 2014 yılında yapılan Aile İçi Őiddet AraŐtırmasına göre; ülke genelinde yaŐamlarının herhangi bir döneminde yaklaŐık iki kadından biri psikolojik Őiddete,  kadından biri fiziksel Őiddete, on kadından biri cinsel Őiddete maruz kalmıŐtır. Türkiye'de 2023 yılında 417 kadın, 2024 yılı Kasım ayına kadar 397 kadın, önlenebilir bir neden olan kadına yönelik Őiddet sonucu ldrlmŐtir.

Temel nedeni "toplumsal cinsiyet eŐitsizlięi" olan kadına yönelik Őiddet her yaŐtan, her eğitim ve refah düzeyinden kadın için tehdit oluŐturmaktadır. 2030 BirleŐmiŐ Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın 5. hedefi "Toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm ülkelerde sağlanması" olarak belirlenmiŐtir. Her yıl yayınlanan Toplumsal Cinsiyet Uçurumu Raporu'nda küresel düzeyde cinsiyet eŐitlięinde ilerlemeler kaydedilmiŐ olmasına rağmen toplumsal cinsiyet eşitliğinin 2030 yılına kadar sağlanmasının mümkün olmayacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca raporda Türkiye cinsiyet eŐitlięinde; Avrupa'da en alt sırada yer almakta olup iŐgücü katılım oranında cinsiyet eşitliği %50'nin altındadır. 27 ülke ise bu gösterge açısından %80'in üzerinde eŐitlięe sahiptir. Türkiye'de kamusal veriler incelendiğinde, valilerin %2'si, kaymakamların %6'sı, milletvekillerinin %20'si, il sağlık müdürlerinin %4', il belediye baŐkanlarının %15'i kadındır ve parlamentoda sadece bir kadın bakan bulunmaktadır.

SavaŐ ve silahlı çatıŐmalar, toplumun tüm katmanlarını derinden etkilerken, kadımlar bu süreçlerden daha fazla etkilenmektedir. İsrail Ekim 2023'ten bu yana Gazze'de sivil yerleŐimleri hedef olarak yaptığı saldırılarda hastaneler, fertilit klinikleri gibi birçok sağlık kuruluŐuna saldırmıŐtır. Saldırılarda yaralanan ve hayatını kaybedenlerin %70'ini kadın ve çocuklar oluŐturmakta, yanı sıra kadımlar Őiddet, açlık, susuzluk, temiz suya eriŐememe gibi sorunlarla mücadele etmektedir. SavaŐın bir an önce son bulması için uluslararası toplumun sorumluluk alması ve sürdürülebilir barıŐın sağlanması acil ve gereklidir.

Kadına yönelik Őiddet, toplumsal cinsiyet eŐitsizlięinin sorunu ve sonucudur. Bu nedenle toplumsal cinsiyet eŐitlięini sağlayan politikaların eyleme geçirilmesi son derece önemlidir. İstanbül SözleŐmesi, baŐta kadımlar olmak üzere herkesi toplumsal cinsiyet eŐitsizlięine dayalı Őiddetten korumak amacıyla oluŐturulmuŐ bir ereve sözleŐmedir ama Türkiye İstanbül SözleŐmesi'nden 2021 yılında çekilmiŐtir.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, ekonomik kalkınma, toplumsal eşitlik ve insan hakları açısından kritik bir öneme sahiptir. Ekonomi politik bir çerçevede, kadınların ekonomik ve sosyal hayatta güçlendirilmesi şiddetin temel nedenlerini ortadan kaldırmaya yönelik uzun vadeli ve sürdürülebilir bir yaklaşım sunar. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planlarında yazılan önlemler çok önemlidir, bu metnin uygulamaya ivedilikle geçirilmesi hayattır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması kadınların güçlenmesi ile olanaklı olacaktır. Kadınların güçlenmesinin önündeki en önemli engellerden biri de ne zaman ve kaç çocuğu olacağına karar verebilmesi yani doğurganlığını düzenleyebilmesidir. Sağlıkta Dönüşüm ile kadın sağlığı hizmetleri içinde daha önce yaygın olarak sunulan aile planlaması hizmetleri birinci basamak sağlık kurumlarında sunulamaz olmuş ve bu hizmetlere ücretsiz olarak erişim çok zorlaşmıştır. Kadınların gebeliği önleyici yöntemlerle ilgili danışmanlığa ve yöntemlere ulaşamaması da kadına yönelik şiddetin farklı bir görünümüdür.

Toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının güçlendirilmesi, ekonomi politikalarına toplumsal cinsiyet perspektifinin entegre edilmesi, iş gücünde her düzeyde kadın temsiline artırılması için politik kararlılık şarttır. Türkiye'de Atatürk devrimleri, kadınların toplumdaki statüsünü iyileştirme ve eşitliği sağlama yolunda önemli bir temel oluşturmuştur. Bu devrimlerin günümüzde daha da ileri taşınması, kadınların toplumsal, ekonomik ve siyasi hayatta daha güçlü bir şekilde yer almasını sağlayacaktır.

HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

Kaynaklar:

1. <http://anitsayac.com/>
2. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-saldirilari-altindaki-gazdede-35-bin-cocuk-ebeveyninden-en-az-birini-kaybetti/3397952>
3. OECD, Violence Against Women, <https://web-archiv.e.oecd.org/2020-04-06/104754-SF-3-4-Intimate-Partner-Violence.pdf> (erişim 21.11.2024)
4. Global Gender Gap 2024
5. [kadina-yonelik-siddetle-mucadele-iv-ulusal-eylem-plani-2021-2025.pdf](#) (aile.gov.tr)